

Na severnom konci Topolčianok sa rozprestiera rozsiahly anglický park, do ktorého je malebne zakomponovaná národná kultúrna pamiatka – monumentálny klasický kaštieľ, „Lovecký zámok“, „Jazdiareň“ a ďalšie.

Kaštieľ Topolčianky

Pôvodne neskorogotický zámok z 15. - 16. storočia získal terajšiu podobu po prestavbách v renesančnom a barokovom slohu s klasicistickými prístavbami.

Viackrát zmenil majiteľov a prešiel viacerými prestavbami a rekonštrukciami. Od r. 1890 patril arcivojvodovi Karolovi Ľudovítovi Habsburgovi, ktorý ho aj s majetkami daroval synovcovi Jozefovi Augustovi Habsburgovi. Po prvej svetovej vojne kaštieľ aj majetky pripadli Československej republike a v r. 1923-1953 slúžil ako letné sídlo prezidentov republiky. Posledný majiteľ J. A. Habsburg zriadil v Tribečských lesoch zvernicu s najväčšou rozlohou na Slovensku.

Od roku 1951 tri renesančné časti slúžia ako hotelová časť na prechodné ubytovanie hostí.

V južnom klasicistickom krídle je umiestnené múzeum, ktoré je prístupné po celý rok početným domácim a zahraničným návštevníkom. V kaštieli je baroková kaplnka, keramika a rozsiahly knižný fond.

Zámok je národnou kultúrnou pamiatkou.

Majiteľom zámku je Jednotný majetkový fond odborových organizácií v SR.

V rozsiahlom parku možno obdivovať okolo 300 druhov a foriem vzácných drevín. Za parkom sa nachádza Veľká (11 131 ha) a Malá (738 ha) zvernica s bohatstvom poľovnej zveri (jelenia, srnčia, diviacia, a muflónia) a chov plemenných arabských koní, dostihová a parkúrová dráha.

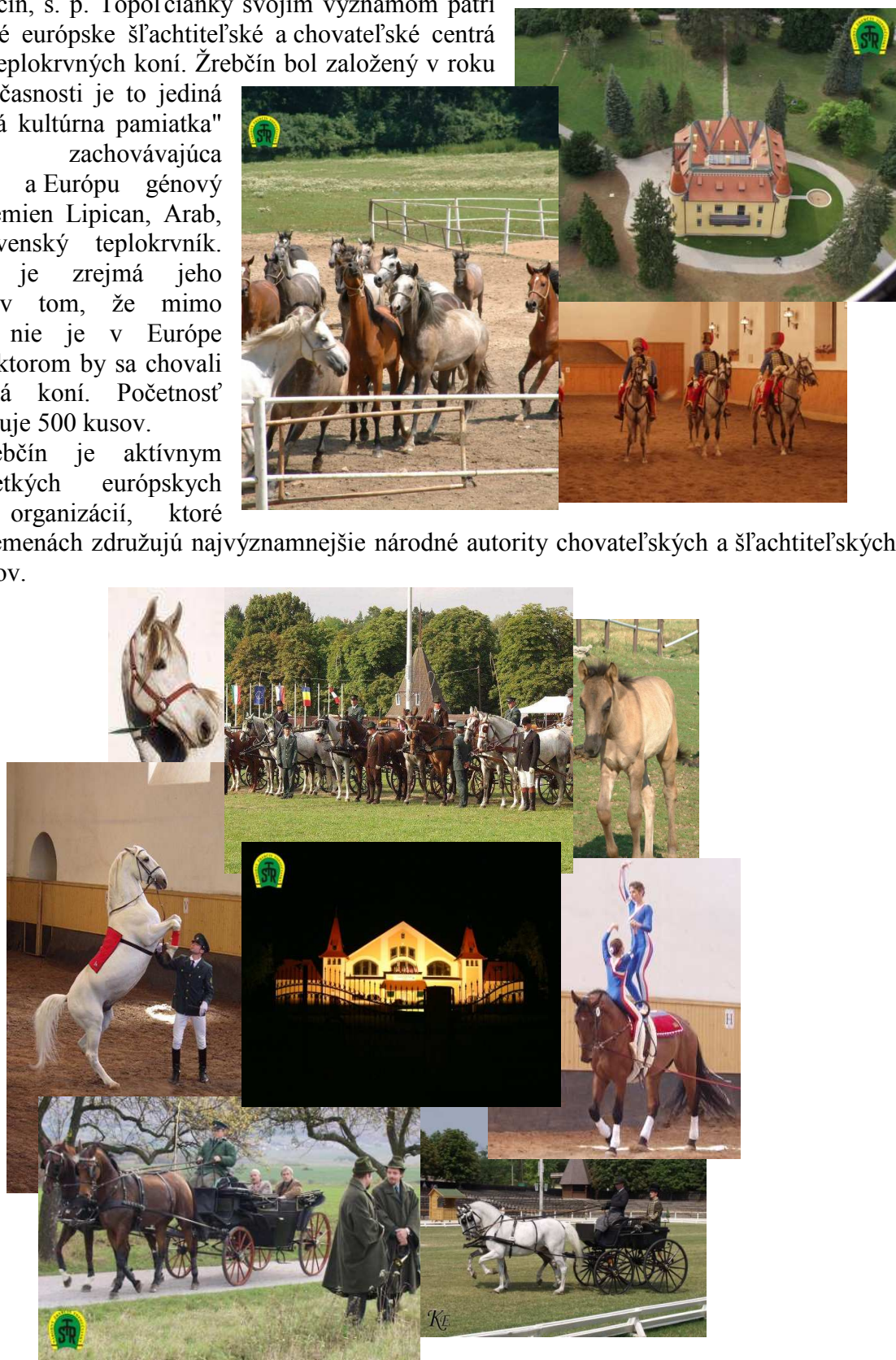
Národný žrebčín, š. p. Topolčianky

Tradícia chovu koní na Slovensku bola a je bohatá v národohospodárskej, spoločenskej oblasti, ako aj v oblasti chovateľskej, športovej a dostihovej. Na celom svete v ľudskej spoločnosti má kôň výnimočné výrazné postavenie. Kôň doprevádza človeka ako významný pomocník už vyše 6 000 rokov. Domestikácia, ovládnutie koňa bolo významným dejinným zásahom. Na svojom chrbte pod sedlom alebo v záprahu kôň umožnil poznanie a ovládnutie nových zemí, výmenu kultúr, rozvoj obchodu, poľnohospodárstva, armády, teda celého národného hospodárstva.

Národný žrebčín, š. p. Topolčianky svojim významom patrí medzi dôležité európske šľachtiteľské a chovateľské centrá ušľachtilých teplokrvných koní. Žrebčín bol založený v roku

1921 a v súčasnosti je to jediná živá „Národná kultúrna pamiatka“ na Slovensku, zachovávajúca pre Slovensko a Európu génový fond koní plemien Lipican, Arab, Hucul a Slovenský teplokrvnik. Z uvedeného je zrejmá jeho jedinečnosť v tom, že mimo Topolčianok nie je v Európe zariadenie, v ktorom by sa chovali štyri plemená koní. Početnosť stáda predstavuje 500 kusov.

Národný žrebčín je aktívnym členom všetkých európskych a svetových organizácií, ktoré pri daných plemenách združujú najvýznamnejšie národné autority chovateľských a šľachtiteľských centier a zväzov.

Národný žrebčín Topolčianky, š.p. dnes patrí medzi najvýznamnejšie svetové žrebčiny a možno ho právom zaradiť za kultúrne dedičstvo národa. Je špecializovaným zariadením pre chov koní na jednotlivých výrobných objektoch, ktoré svojou architektúrou, urbanistickým riešením a citlivým zakomponovaním historických vzácnych budov do okolitej prírody slúžia ku cti vtedajších projektantov a stavbárov.

Počas viac ako 80-ročnej existencie pracovníci, jazdci a kone Národného žrebčína Topolčianky reprezentovali Slovensko na najvýznamnejších národných a medzinárodných chovateľských a športových podujatiach. Jeho vitríny zdobia najvzácnejšie vavriny a trofeje z týchto podujatí. Časť zariadení je umiestnená na teritóriu Topolčianskeho zámku. Okrem chovu koní sa podnik zaoberá aj chovom hovädzieho dobytku na mliečnu produkciu v počte 300 kusov. Poľnohospodárska výroba sa realizuje na rozlohe 1000 ha, špecializáciou na výrobu krmovín

a v menšom rozsahu aj pestovaním vínnej révy. Súčasťou je aj hipologické múzeum s množstvom zaujímavých exponátov.

V osemdesiatych rokoch sa vedenie podujalo postupne vybudovať hipologické múzeum.

Je jediným svojho druhu na Slovensku. Bolo zriadené v r. 1989 v Topolčiankach v budove bývalého obecného kultúrneho domu. Najväčšiu zásluhu na jeho vzniku mal významný slovenský hipologický odborník a dlhoročný organizátor jazdeckého a dostihového športu na Slovensku Ing. Vladimír

Hučko, CSc., ktorý v tom čase zastával funkciu podnikového zootechnika.

Návštevníci hipologického múzea sa prostredníctvom fotodokumentárneho materiálu oboznámia s pôvodnými i novými objektmi žrebčína, s osobnosťami, ktoré sa najviac zaslúžili o rozvoj chovu koní, aj so športovými úspechmi.

Pýchou múzea je okrem iných dokumentov aj vavrínový veniec s modrou stuhou, ktorými dekorovali ryšku Arvu v pražskej Veľkej

Chuchli (r. 1988). Medzi exponátmi nájdete aj dres víťaza Veľkej pardubickej steeple chase v r. 1955 Jozefa Čajdu s plnokrvným žrebcom 19/51 Furiosom XIV.

Menších návštevníkov upútajú konské chomúty, sedlá, rôzne druhy postrojov, vybavenie kovárskej dielne a iné. Na dvore sa nachádza expozícia kočiarov a vozov.

Vinárske závody Topolčianky, s.r.o.

Produkciou 5 miliónov litrov vína za rok, sa Vinárske závody Topolčianky radia medzi najväčších spracovateľov na Slovensku. Začlenením sa do Nitrianskej kráľovskej vínnej cesty a svojimi službami, sú veľmi zaujímavé pre návštevníkov Topolčianok.

Rok 1293 je rokom "rodného listu" mestečka Topolčianky. Prvá zmienka o pestovaní viníc v Topolčiankach je z roku 1723. Za éry grófa Keglevich de Businu nastal rozvoj vinohradníctva v roku 1750, keď gróf doviedol z rodných balkánskych majetkov v Dalmácii kvalifikovaných odborníkov do Topolčianok. V rokoch 1800 - 1830 bolo zveľaďované ovocinárstvo a vinohradníctvo francúzskym špecialistom Gagcom. Po vzniku prvej Československej republiky a ustanovením kaštieľa v Topolčiankach za letné sídlo prezidenta T. G. Masaryka v r. 1920 sa stávajú vína z Topolčianok nielen ozdobou prezidentovho stola, ale rýchlo získavajú

popularitu v pražských vinárnách a kaviárnách. Z tohto obdobia pochádza i ochranná známka topolčianskych vín Château Topolčianky.

Výroba vína v Topolčiankach pokračuje i po roku 1948. Tunajšie pivnice sa stávajú súčasťou monopolného celoslovenského výrobcu a dodávajú vína hlavne na fľašovanie do závodu Nitra. Od roku 1993 sú pivnice súkromnou spoločnosťou s hlavným cieľom obnoviť slávu topolčianskych vín pod historickou ochrannou známkou Château Topolčianky.

Od roku 1993 sú pivnice súkromnou spoločnosťou, ktorej hlavným cieľom bolo obnoviť slávu topolčianskych vín pod historickou ochrannou známkou „Château Topolčianky“. Dnes, po rokoch rozvoja výroby zameranej na vytvorenie moderného podniku produkujúceho výborné vína, môžeme bez okolkov vyjadriť presvedčenie, že ochranná známka Château Topolčianky je nezmazateľne etablovaná na slovenskom trhu s vínom. Vinárske závody Topolčianky za obdobie, v ktorom sa postupne stávali technologicky špičkovým podnikom, museli investovať do tohto procesu nemalé finančné prostriedky. Všetky investície smerom k zlepšeniu a zvýrazneniu kvality smerovali postupne k zmodernizovaniu všetkých častí technologického procesu.

Víno - pod týmto pojmom väčšina z nás vidí hotový nápoj, ktorý nesie pečať jeho stvoriteľa. Nie je to však tak celkom pravda.

Každé víno má svoj zrod vo vinici, na koreni kra viniča. To sú jeho prvé kroky na ceste k milovníkom vína. Vinohrad vyžaduje od pestovateľa celoročné úsilie a neodpúšťa ani jedno zaváhanie.

Vinohrady Vinárskych závodov Topolčianky sa rozprestierajú v dvoch vinohradníckych oblastiach Slovenska a to, v nitrianskej, ktorá je svojim pôvodným zložením a klimatickými podmienkami najrozmanitejšou z našich oblastí a najslnečnejšej - južnoslovenskej vinohradníckej oblasti.

V piesočnato-hlinitej ílovitej podzolovej zemi, či černoze, sa rodí hrozno príznačnej kvality pre tieto vinohradnícke oblasti. Sú to vinice produkčné s pestrým zastúpením ako typických odrôd -

Veltlínske zelené, Rizling vlašský, Müller Thurgau, Frankovka modrá, Svätovavrínecké, tak aj odrôd ako sú Irsai Oliver, Chardonnay, Rulandské biele, Tramín červený, Sauvignon, Cabernet Sauvignon, Alibernet...

Zubria obora

Len na jednom mieste na Slovensku, v krásnych dubových lesoch južného Slovenska pri Topolčiankach, máte možnosť na vlastné oči vidieť, prípadne si môžete aj odfotiť, zebra európskeho - „bratranca“ známejšieho amerického bizóna.

Zubria zvernica v Topolčiankach bola založená v roku 1958. Konkrétne sa nachádza nad obcou Lovce. Jej poslaním bolo prispieť k záchrane Zubra hôrneho pred vyhynutím, pretože v čase jej vzniku žilo na celom svete iba 150 jedincov tohto druhu. Zubria zvernica má výmeru 140 ha, z toho vlastné chovateľské jadro má výmeru 27 ha, zostávajúcu časť zvernice zaberá ochranné pásmo. V roku 1964 bol celý objekt vyhlásený za chránenú študijnú plochu. Zubriu zverniciu od jej založenia až doteraz obhospodaruje Lesný závod Topolčianky.

Zubor je najväčší európsky cicavec - s dĺžkou 2,7 m a výškou 1,9 m. Býk môže dosiahnuť hmotnosť až 1500 kilogramov a môže sa dožiť až 30 rokov. Párenie zubrov prebieha v mesiacoch august až september.

Zubrica rodí prevažne jedno mláďa. Podľa medzinárodnej dohody o chove zubra sú všetky zubry narodené na Slovensku pomenované menami, ktoré začínajú slabikou „Si-“, napr. Sibirka, Sigmund, Sivko, Silan, Silvo atď.

Toto zviera bolo kedysi prirodzenou súčasťou európskych lesov. Dokonca ešte v devätnástom storočí ho bolo možné v prírode nájsť. O jeho výskyte aj na Slovensku svedčia niektoré miestne názvy: Zuberec, Zubrohlava, Zubrá a pod. V súčasnosti počet zubrov chovaných v zajatí prekročil kritickú hranicu pre zachovanie druhu. Zubor bol vyradený z červenej knihy ohrozených živočíchov a je hodnotený ako zachránený druh a celosvetovo patrí k prísne chráneným zvieratám. Na záchrane Zubra hôrneho má svoj veľký podiel aj zubria zvernica v Topolčiankach. Dnes sa chová najmä v Poľsku, ale aj iných chovných staniciach v celej Európe.